

också ganska troligt, att det kallare klimatet bättre skyddar de träd, som företrädesvis tillhöra detsamma, både mot insekter och sjukdomar. Å andra sidan är det dock troligt, att odlingen såsom alltid framkallar nya faror, och att derför den vilda skogen är för dem mindre utsatt, än den odlade.

Med det anförda är naturligtvis ganska litet sagdt om skogsodlingen. Det är dock allt, hvad af vårt ändamål kan vara påkalladt; då vi endast afsett det, som varit nödigt till förklaring öfver åtskilliga förut gjorda påståenden. I de skrifter, vi ofvanföre citerat, eger läsaren en rik källa för studier, och för att bilda sig ett omdöme i ämnet, sådant detta kan utfalla utan någon erfarenhet öfver skogsodlingens fordringar och framgång i eget land. Ty detta är det första och nödigaste: att försök till den enskildes ledning anställas på offentlig bekostnad och af män, som innehafva all den kunskap, studier och andra länders erfarenhet kunna meddela.

J. V. S.

14 FINSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 3, mars 1848

LUKEMISIA SUOMEN KANSAN HYÖDYKSI. 3. HELSINGISSÄ 1847. (15 KOP. S:R.).

SUOMEN SUURIRUHTINANMAAN NYKYNYEN TILASTO. YRITYS ALKEISJA RAHVAAN-KOULUIN TARPEEKSI. HELSINGISÄ 1848. ()

Skulle också den värma för Finskt språk och litteratur, som röjt sig hos den yngre generationen, tänkas öfvergående, såsom mången förespått och önskat, så har den dock, Gud vare lofvad, redan frambragt alster, många af dem väl för sig ringa, men samnadt kraftiga nog att i decennier upprätthålla förhoppningarne om en framtid för den nationela litteraturen. Från Kalevala till den korta geografiska och statistiska beskrifning öfver Finland, vi här anmäla, ser man nu en serie af skrifter, hvilka småningom bildat denna öfvergång från forntid till samtid.

Man kan icke ofta nog låta blicken öfverfara den lilla krets af hittills ouppodlad vildmark, på hvilken nu en mängd spåda plantor uppskjuta, för att vid dessas åsyn stärkas i förhoppning på en kommande blidare tid för Finsk bildning. Icke nog kan man fasthålla det faktum, att likväl nu Finsk anda bragt något i dagen, hvartill alla föregående århundraden icke hunnit. Med reformationen och bibelns öfversättning till Finskan skedde det första steget till en Finsk litteratur, med Kalevalas utgifvande trehundra år derefter skedde det andra.

Finska litteraturen saknar visserligen ännu helt och hållet produkter för det högre vetenskapliga studium, likasom den icke täljer många alster för njutningen af det sköna och för smakens utbildning, framgångna ur samtidens medvetande. Den kan här blott hänvisa till forntidens dikt – men dock med medvetandet, att i denna finnas perlor af den skönaste poesi, framställningar, hvilka i samtidens bröst kunna finna den djupaste genklang. Geniet födes icke hvarje dag; och äfven utmärkta nationer hafva stundom skådat tider af vanmakt, tider af långsamt försvinnande år, under hvilka all originel produktivitet varit såsom förlamad. Huru litet bör man då förvånas, att Finska litteraturen, som ännu kämpar med de första försöken att bemäktiga sig sjelfva språket, icke räknar några högtbegåfvade snillen bland sina författare!

Låt oss hoppas, att tider skola komma, då lyckligare släkten, som med större frihet röra sig i de redan genombrutna fängslen, med snillets skapande kraft skola till en byggnad uppresa de materialier, dem den närvarande tiden med hård ansträngning uppfordrat i dagen.

Hvad eger då Finska litteraturen nu, värdt att åt en framtid öfverlemnas? Några skolböcker för den första undervisningen, några folkskrifter – se der nästan hela den rikedom, samtiden eger att lemna åt kommande släkten. Men just i detta ringa står den närvarande tiden ensam, står den framom alla nationens förflutna århundraden.

10 Vi bekänna för vår del, att vi länge och smärtsamt i Finska litteraturen saknat dessa försök till en högre produktivet, hvilka, då de uppstå, vittna om närvaron af ett nationalmedvetande, som redan söker ett oförgängligt uttryck för sin tillvaro. Redan öfverflyttandet af fremmande litteraturers förnämsta alster till modersmålet har i alla tider visat sig utgöra den närmaste vägen till en inhemska litteratur. Obestriddligt bör också denna väg alltid väljas, för att hinna till en originallitteratur, som står vid höjden af samtidens och de mest bildades i nationen medvetande. Glädjande är det derföre att finna, att

20 äfven denna bana blifvit åtminstone beträdd af landets Finska skriftställare.

Men vid betraktandet af de många nya fenomenerna i samtidens bildning, vågar man knappt på densamma tillämpa någon känd måttstock, ehuru gammal och bepröfvad den än må vara. Hvert vi än skåda i de Europeiska nationernas förflutna historie, finna vi, att öfverallt de bildades litteratur gjort början, samt att reformen nedgått från den till Skolan och till folkbildningen. Kanske har nu en lycklig instinkt mer än en öfverlagd insigt ledt de Finska skriftställarna att välja den motsatta vägen och att omedelbart söka göra folkbildningen till nationallitteraturens grund.

30 I sjelfva verket hafva också öfriga Europas nationer, först då de ifrån den lärda och af lärdomsvetandets mönster bundna litteraturen återvände till folkmedvetandets ogrumlade källa, ur denna hemtat inspirationerna till en sann nationallitteratur. Vi hafva ofta i detta blad sökt visa, huru de s. k. Romantiska Skolorna i alla länder bröto den falska klassicitetens fjettrar genom att ingå i nationernas forntida historie och närmast till deras, för poësin så lockande medeltid, samt huru den tomhet på innehåll, som karakteriserade denna romantiska litteratur, återförde litteraturen till nationernas närvarande lif. Men äfven den

40 litteratur som efterträdt den egentligen Romantiska, af hvilken densamma blifvit förberedd och framkallad, är ännu lika långt ifrån en fulländad form som från ett det allmänna medvetandet anslående innehåll. All kritik delar denna åsigt, och en blick på alla länders moderna litteratur icke mindre än på den sköna konstens produktioner öfverhufvud vittnar för dess riktighet. Endast okunnigheten kan betvifla detta. Öfverallt har litteraturen vändt sig till folklivet. Men det synes, att detta ännu stått för långt från tidens högre bildning, för att lemna elementer till en litterär produktion, motsvarande denna bildnings fordringar. Spår till en sådan det allmänna medvetandets höjning hafva dock visat sig, förnämligast uti England och Frankrike, i den

50 poësi, som utgått ur det s. k. folkets leder. En liknande företeelse har Europa nästan helt och hållet saknat sedan Mästarsångarens tider. Och hvad är detta mer, än en poësin återgång till dess ursprungliga, rikaste källa. Folksången är nationallitteraturens första uppenbarelse. Skulle väl dess sköna toner evigt hafva förstummats? Skulle bildningen medfört den förbannelse, att de bröst, i hvilka folksångens höga

tankar, lätta fantasier, varma känslor och ädla håg en gång egt sitt hem, nu skulle evigt blifva oförmögna till en sådan lyftning, att de läppar, som sjungit dessa toner, nu skulle vara för all tid tillslutna? Folksången som sådan, skall väl aldrig uppstå i dess naiva omedvetna drägt; men den skaldeådra, ur hvilken densamma flutit, kan icke vara försinad. Ett nytt tidevarf för mensklige kulturen har redan förut visat sig vara ett nytt tidevarf för folksången. De Germaniska folken ega så en hednisk och en kristen folksång. Hvarföre skulle då icke åter en ny bildningens soldag förmå att upptina dess frusna källsprång?

Poësin – medger man kanske. Men det öfriga af nationallitteraturen? Der poësin, modren till all nationallitteratur har sitt hem, der finnes äfven en boning för hennes barn. Och vår mening kan icke vara den, att bildningens ojemnheter skulle någonsin blifva jemnade. Men hvarje ny bildningsperiod verkas af folkens allmänna anda. Vid tiden af kristendomens utbredande och i reformationstidevarfvet visade sig denna folkmedvetandets höjning till deltagande i tidens bildning. Såsom alltid och allestädes äfven snillet uttalar blott det, som dunkelt och mindre utredt redan förefinnes i det allmänna medvetandet, så visar det sig förnämligast i dessa mensklige kulturens mest karakteristiska öfvergångsperioder, huru en lyftning i folkmedvetandet äfven plötsligt höjer nationallitteraturen och ingjuter en ny frisk anda uti alla den högre bildningens produktioner. De nyaste exempel på en sådan plötslig uppblomstring lemna den Czechiska och isynnerhet den s. k. Illyriska litteraturen.

Ur dessa grunder kan man äfven anse det för en skickelse, en af gifna allmäntmensklige kulturförhållanden påkallad åtgärd, att den unga Finska litteraturen förnämligast vändt sig till folkbildningen och till den första undervisningen. Att Finska språkets särskilda samhällsställning verkat för denna litteraturens rigtning, bör också icke förglömmas. Bland de företrädesvis bildade samhällsklasserna är deras antal ringa, hvilka utan svårighet och med nöje kunna läsa en Finsk skrift – att förtiga, huru stort deras antal är, för hvilka hvarje läsning är fremmande. Sålunda hänvises den Finska skriftställaren att författa för »folket» och att för dess barn bereda möjligheten att hinna någon bildning.

Glädjande är det att se, med hvilken patriotisk uppoffring af möda och kostnad detta författareskap inom några år fyllt behofvet af läroböcker för den första undervisningen – och detta allt, under det att det ännu är osäkert, huru snart dessa läroböcker kunna blifva allmänrare begagnade. Endast Kuopio stad eger genom enskild mans frikostighet en vid Lägre Elementarskolan anställd Finsk lärare. Om och när Finskan kan till någon del blifva undervisningsspråk i öfriga L. Elementarskolor, är ännu oafgjordt. En blick på det ringa antalet af dessa Skolors lärjungar visar dock redan, att de hvarken såsom borgar- eller folkskolor motsvara landets behof. Härtill medverka utan tvifvel äfven andra orsaker; men obestridligt skall hvar och en i saken kunnig finna det, att intet kan tillgöras för deras större verksamhet på de orter, der Finskan är det allmännare språket, förrän detta språk äfven begagnas vid undervisningen. Att nu nödiga läroböcker på Finska språket redan förefinnas, för denna lyckliga ställning har landet att tacka endast enskilda mäns nit och uppoffring.

Till dessas antal hörer äfven författaren af den här anmälda skriften »Suomen Nykynen Tilasto.» Såsom företalet upplyser, utgör densamma ett aftryck af artikeln »Suomen Maantiede» i 2:dra och 3:dje häftet af »Lukemisia Suomen Kansan hyödyksi.» Dock finner man, att Förf.

delvis omarbetat den afdelning, som innehålles i sistnämnda 2:dra häfte. Med billigt afseende fästadt på den ringa kännedom, vi Finnar i sjelfva verket ega om vårt eget lands både geografiska och statistiska förhållanden, måste man medgifva, att Förf. väl begagnat de källor, som finnas att tillgå, och med klokt urval sammanställt de för ett kompendium vigtigaste data. Den rent geografiska delen, så vidt den rör landets berg och vattensystemer, är noggrannare än någon föregående framställning af dessa ämnen. I den statistiska delen saknas ett och annat, som möjligen kunnat åstadkommas, såsom t. ex. uppgiften öfver statsinkomster och utgifter, en punkt så vigtig i hvarje lands statistik¹. En annan för bedömandet af landets tillstånd vigtig omständighet vore några data till brottmålsstatistiken. Likaså hade på flera ställen tillfälle erbjudit sig för jemförelser mellan de statistiska siffrorna för olika tidpunkter, ehuru icke bör lemnas obemärkt, att Förf. i några fall äfven sökt fylla detta kraf. Bland sådane jemförelser är uppgiften, att t. ex. Åbo och Uleåborgs städer för femtie år tillbaka idkade lika stor handel, som för närvarande.

Jemför man Hr. Reins Statistik, så finnes, att Finladns utförsel, som 1827 var 2 064 000 rubel, år 1837 stigit till 2 210 000 och år 1846 åter nedgått till 2 183 000 rubel, allt efter nu gällande Silfverberäkning. Importen dessa år uppgafs till 1 223 000 – 3 355 000 – 2 239 000; hvarvid dock för år 1837 bör ihågkommas, att föregående årets missvevt påkallade en spanmålsimport ända till 1 600 000 rubel. Vill man i stället taga åren 1826 och 1836 till jemförelse, så utgjorde för det förra exporten 1 840 000 och importen 1 623 000, för det sednare exporten 2 301 000 och importen 2 460 000 rubel Silfver; hvaraf sistnämnde år säd för 846 tusen rubel. Jemför man dessa siffror, får man den föreställning, att, medan utförseln under nästföregående årtionde stigit i förhållande till införseln, utförseln under sednaste decennium åtminstone icke visar någon tillväxt, men, om man afräknar den stora spanmålsinförseln 1836–37, införseln på samma tid betydligt tilltagit. Ty med iakttagande af sistanförda beräkning blifva dessa siffror:

1826	Export	1 840	Import	1 623
1827		2 064		1 223
1836		2 301		1 614
1837		2 210		1 755
1846		2 183		2 239

hvertill vi ännu tillägga:

1845 ²	2 337	1 950	tusen.
-------------------	-------	-------	--------

Men härtill bör ännu anmärkas, att vi äro osäkra, om i summorna för åren 1826–27, 1836–37, hvilka vi lånat ur Hr. Reins statistik, äfven ingår sjöhandeln på Ryssland. Tilläggas nemligen hithörande siffror för 1846, så blir exporten 2 725 000 och importen 3 964 000 rubel Sr. Dessa siffror skulle väl bevisa en betydlig stegring af utförseln, men också en oerhörd tillväxt i införseln under sednaste decennium, eller ungef. 400 tusen rubel för den förra, ungef. 2 millioner för den sednare. Öfverhufvud visar handelsbalansen på Ryssland ett med hvarje år stigande deficit.

¹ Vi känne ingen sednare uppgift häröfver, än den i Hr. Reins statistik för 1837, då inkomsterna utgjorde 5 208 712 rubel B:co Assign. och utgifterna 5 202 185 rubel s. m. Men tullinkomsterna, som vid denna tid gáfvo endast 660 tusen rubel B. A., hade redan 1839 stigit till ett ungefär lika rubeltal i Silfver och uppgingo 1845 till 755 208 rubel Silfver.

² Förf. har här angifvit 2 289 000 och 2 637 000, emedan han begått misstaget att afräkna tulln för exporten, men tillägga den till importen.

Lästetalet af städernas fartyg visar: för 1826 – 17 tusen, 1837 – 31 tusen, 1846 – 45 tusen läster. Detta jemna stigande, under ringa förändrad export, synes häntyda på en utvidgad frakthandel. Klart synes också vara, att exporthandeln, så länge den beror blott af skogsprodukter, snart hunnit sin yttersta gräns. Endast ett stigande jordbruk förmår oafbrutet för sekler öka landets tillgångar till export.

Förf. har vid kapitlet om landets författning bifogat utdrag ur 1772 års Regeringsform, Förenings och Säkerhetsakten samt de särskilda Ståndens privilegier, äfvensom högstsalig Kejsar Alexanders och H. K. Majestät Nikolai's Nådiga Regentförsäkran till bekräftande af landets grundlagar. Likaså läses här ett kort utdrag ur H. K. Majestäts Nådiga Förordning om Kejs. Senatens inrättande. Man kan icke annat än gilla detta anförande af urkundernas ord framför en mer eller mindre lyckad egen framställning af deras innehåll.

I dessa ärenden anse vi dock Förf. icke tydligt nog hafva framställt General Guvernörs Embetets förhållande till Kejs. Senatens och Minister Statssekretariatets i St. Petersburg verksamhet.

Alla dessa ämnen kunna nu icke vara egnade för den tidigare undervisningen. Men äfven för denna erbjuder den geografiska delen den lämpligaste handledning. För Högre Elementarskolans högsta klass, ja ännu för Gymnasierna lämpar sig deremot den statistiska delen. Det hela utgör genom framställningens enkla redighet en tjenlig handbok för hvar man, för almogen så mycket tjenligare, som till boken är bifogad den ur Lukemisia kända kartan öfver Finland. Framställningen och stilen böra särskildt lofordas. Den sednare är öfverallt osökt, värdig, ja eger en omsorgsfull elegans, som lofvar oss i Författaren en af de lyckligaste Finska skriftställare. Vi våga icke utsträcka detta loford till språket, utan lemna dess bedömande åt de Finska Lingvisterna. Enligt vårt omdöme är det rent och lättläst. Särskildt hålla vi Förf. räkning för frånvaron af bemödandet att använda alla möjliga grammatikens former, äfven de mest ovanliga – ett bemödande, hvarigenom vi ofta sett andra Finska författares stil fördunklas. Tadelvärdt är det deremot, att Förf. i deras spår förvridit förekommande namn. Det är rent af blindhet, att icke inse det löjliga i ett sådant skriftsätt som Aato, Pekka o. s. v. Hvad skulle dessa författare säga om den Svenskhet, som ville pryda språket med att skrifva Adda, Pelle o. s. v.? Sagde Finska benämningar äro ju i sjelfva verket intet annat, än dylika familiera förvridningar af personers rätta dopnamn, Adolf, Petter. Eller hvad mena de, att allmogen skulle säga om Evangelisterna Matti och Juha, apostlarne Pekka och Paavo, profeterne Ellu och Sakari? Det vore i sanning icke orättvist, att tillräkna det de Finska tidningarne till oblyghet, då de så förtroligt tala om en Pelle eller Janne, som blifvit utnämnd till den ena eller andra tjensten – det vore icke orättvist, om resp. redaktörer icke genom sin blinda välmening förtjenade att ursäktas. Men detta öfverseende och ett godlynt åtlöje är verkligen det enda, de billigtvis kunna begära för detta slags purism.

Tredje häftet af »Lukemisia Suomen Kansan hyödyksi» innehåller, utom sednare delen af nämnda Suomen Tilasto, under den gamla titeln Maantiede, ett »Alkulause.» »Muisto Evangeliumillisen-Opin perusta- jasta Suomessamme» och »Muuan pyhäilta ukko-Hannon talossa.» I nämnda Alkulause kan man just icke se annat, än några reflexioner och en förteckning öfver häftets innehåll onödigtvis insnärjda i Runometer. Vida bättre använd är Ukko-Hanno's söndagskväll, under hvars lopp han talar för inrättandet af byskolor (Söndagsskolor) och en socken-

skola. Visserligen hade gubben Hanno kunnat äfven från sin ståndpunkt framföra mera öfvertygande skäl för upplysningens goda frukter, än dem han här framställer. Redan ur den ringa Finska litteratur, som förefinnes, hade han, den mångbeläsne mannen, kunnat hemta den öfvertygelse, att både naturens inrättning och världshistorien hänvisar människan till ett ändamål i denna världen, för hvars främjande hon är ett redskap i Försynens hand. Öfverhufvud är det denna öfvertygelse, som leder människans tankar och håg till upphöjda föremål för hennes betraktelse och verksamhet, som sålunda lyfter hennes sinne från dagens små angelägenheter och lärer henne att i hennes handlingar ådagalägga annan verksamhet än den negativa, att undvika allt, hvad i de tie Budorden förbjudes. Att leda till denna öfvertygelse kan också angifvas såsom folkskolans mål. Ty det toma räknandet och skrifvandet blir utom densamma ett begrafvet pund.

För öfrigt medgifva vi gerna, att en sådan rigtning af folkskolan betingas af samma förhållanden, som en sannt menskelig bildning öfverhufvud, hvarföre svårigheter måste möta denna rigtning i folkskolans verksamhet.

På ett par ställen lider den ifrågavarande artikeln af tilljord grannlåt i orden. För öfrigt är samtalet ledigt, stilen enkel och klar. Endast de korta perioderna, isynnerhet i artikelns förra hälft, inverka tyngande. Det är visserligen ett fel att tänja ut meningen i långa perioder – om dessa derigenom blifva otydliga. Men också är ingenting mera tröttande, än de ständiga radslånga perioderna, hvilka bevisa, att Förf:s trötta tankegång hvilat lika ofta, som han unnar läsarens tankeanstängning denna hvila.

Andra artikeln, som kort framställer Agrikolas lefverne och verksamhet, har ett lika väl valdt ämne, som dettas framställning är vist koncentrerad. Det är möjligt, att denna artikel har samma författare, som någon af de förrnämnda. Oss förefaller dess stil mera konstlad än dessas. Omdömen sådane som det, att våra katolska förfäder för sin tros skuld gingo »suin päin ijäiseen onnettomuteen,» hade Förf. kunnat bespara sig. För vår tid är en sådan intolerans rå, och dess predikande kan derföre icke annat än stärka råheten – ett resultat, hvilket Förf. säkert icke eftersträfvat. Förf. kunde i detta hänseende hafva lärt af sin närmaste föregångare, Hr. S. E. (Imgren), hvars skildring af Agrikolas lefverne lästes i Fosterländskt Album 3:dje häftet, och af hvilken Förf. äfven torde hafva lånat det här anförda.

»Lukemisia» utgifvas, såsom bekant, af Savolaks-Karelska Afdelningen. Med glädje erkänner hvarie fosterlandsvän det berömliga detta företag och i dess ihärdiga fortsättande. Jemförer man detsamma med Österbottniska Afdelningens utgifvande af Joukahainen, så måste man medgifva, att Savolaks-Karelarne valt den bättre delen. Ty deras företag har ett bestämdt syfte. Detta är också så rikt, att det aldrig skall fattas dem ämne för dess fortsättande.

Önskligt hade varit, att äfven det tredje häftet medfört någon karta eller några afbildningar. Vi våga för framtiden föreslå en geologisk profil, så enkel som den i sjelfva verket behöfves, med en beskrifning, för hvilken Frih. Berzelii i Litteraturbladet aftryckta uppsats kunde tjena till mönster. Det blir härvid visserligen en stor brist, att eget land är så litet geologiskt undersökt; men många upplysningar i detta afseende torde dock landets celebra mineralog Hr. Nordensköld benäget lemna. Att den allmänna framställningen icke borde upptaga andra mineralier som exempel, än dem almogen redan känner vid namn, behöfver icke erinras. Ett rikt ämne gifver äfven botaniken, hvars

allmänna grunder, med exempel och afbildningar tagna ur omfånget för almogens kunskapsförråd i denna del, väl kunde egna sig för en serie af afhandlingar. Behandlingen af båda dessa ämnen kan förena praktiskt gagn med det teoretiska intresset. Och den öfvertygelse, att naturkunskapen kraftigt utrotar fördomar, kan redan länge åberopa erfarenhetens vittnesbörd. Historiska öfversigter af kristendomens utbredande, reformationen, trettiårakriget, slutet af förra och början af närvarande århundrade, samt Finska krigshistorier, allt med åtföljande kartor, erbjuda sig såsom ytterligare ämnen åt utgifvarens nit. Den intressanta beskrifningen öfver slaget vid Porosalmi i 2:dra häftet skulle säkert vunnit dubbelt så många läsare, om den varit åtföljd af en plan, utkastad i huru ungefärliga konturer som helst. Såsom barnet lätt lockas och lättast lär genom afbildningar, så anse vi, att äfven den obildade ofta icke kan fatta det, som icke erbjuder någon bild för ögat. De ämnen, som erbjuda denna utväg att förtydligas, torde derföre äfven vara de lämpligaste för folkskrifter. Katolska presterskapet kände den saken i grund och försummade icke att på det tydligaste framställa förfärligheten af den ondes klor och skärseldens lågor. Pietisterne hafva sednare försökt samma metod och säkert med samma framgång till välde öfver mängdens sinnen. Upplysningens vänner i andra länder hafva å sin sida icke heller låtit den lärdomen falla på jorden.

J. V. S.

15 TIDNINGS REVY.

Litteraturblad n:o 3, mars 1848

»Ibland Tidningar finnas få, som äro mera ledsama, andelösa, ofruktbara än Berlins dagblad. Deras politiska åsikter äro nödvändigtvis alla ensidiga och äfven i denna rigtning försöka de sällan att framkasta en egen uppsats eller förväga sig längre, än till ett utdrag af Oesterreichische Beobachter; men de meddela de mest småaktiga underrättelser om skådespel, konserter och leveer.»

Så talar John Russell om de Preussiska tidningarne för 25 år tillbaka. Han är icke nog orättvis att förtiga orsakerna till detta förhållande. Också gör han ett litet undantag för »Vossische Zeitung,» ett blad, som länge bibehållit anseendet, att åtminstone hafva varit så godt, som omständigheterna tillåtit. Numera skulle Russel troligen hafva ett annat omdöme om Preussens tidningslitteratur, ehuru den beklagligen nu nödgas sakna Oesterr. Beobachters ledning, sedan denna puissance dragit sig tillbaka jemte sin högtuppsatte ledare.

Samma rättvisa i omdömet kan ingen bevisa, som offentligen talar om vårt lands tidningspress. Han måste, om han jmför den med andra länders, stadna vid de tre skarpa epiteterna, »ledsama, andelösa, ofruktbara.» Och dock kan det i vår tanke tilläggas, att landets tidningspress, om man låter den spegla sig i sin egen forntid, öfverhufvud visar framsteg till det bättre. Vi tala då icke om Finlands Allmänna Tidning, H:fors Tidningar och Borgå bladet. Ty vi medgifva, att den förstnämnda, såsom den varit, ännu är oförliknelig både uti valet af nyheter, framställning och omdömen. Också bör det icke numera förefalla förunderligt, att H:fors Tidningar, understödda af de säkra data, nyssnämnda blad ger vid handen, kunnat till så full klarhet bevisa, att den allmänna bildningen i Finland mäter sig med hvilken